

Олександр Красовицький

ПІСЛЯ ЗАВТРА

Том 2

Роман про дуже великі гроші

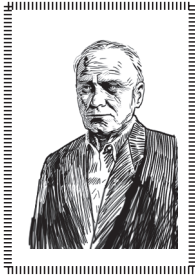

Харків
«ФОЛІО»
2024

ЧАСТИНА 3 ДНІ ПАДІННЯ

РОЗДІЛ 1

Травень 1990 року
Красногорськ

Це була остання зустріч Дерев'якова з Іваном Олександровичем Серовим. Вона проходила на території Центрального клінічного шпиталю імені Вишневецького в Красногорську, зовсім недалеко від дачі Івана Олександровича в Архангельському, куди, як показав час, йому вже не судилося повернутися.

Дерев'яков по-військовому відрепортував, що виконав доручення, не вдаючись у подробиці, Іван Олександрович мовчки подав йому руку, з розумінням кивнув і так само мовчки показав на вухо,

натякаючи на «прослушку». Старий помітно здав за минулі кілька місяців і був явно в поганому настрої. Він жестом показав на двері. Дерев'яков ще раз простягнув руку, щоб допомогти Серову встати з ліжка, але той проігнорував допомогу і, хоча й не з першої спроби, спираючись на тумбочку, звівся на ноги сам. Вони мовчки рушили довгим коридором лікарні від палати до ліфта. Серов ішов попереду, спираючись на паличку з важким металевим наверхником, Олексій Вікторович рухався за ним. Коли вийшли на вулицю і звернули у безлюдну алею парку, Серов обернувся до Олексія Вікторовича, показав жестом на небо, промовив:

— Скоро, схоже, нарешті буду там. Я втомився, Альошо. Від життя втомився. Знаєш, не можу дивитися, як країна летить у прірву. І як нинішні начальники продовжують зі мною воювати, навіть коли під ними все горить. Ніхто не прийняв мене, взагалі не хотіли говорити зі мною, коли я знову порушив питання про незаконне виключення з партії та позбавлення звання. Ні Горбачов, ні Крючков, ні навіть Лук'янов. Зате майже одразу, як тільки я опинився тут із серцевим нападом, вони влаштували в мене на дачі обшук. Були при тому дочка і зять, знаєш його — письменник Едуард Хруцький. А їх чоловік десять приїхало, справжня група захоплення. Ти ж розумієш — шукали валізу з рукописом. Сусідів понятими запросили. Марію Іванівну не покликали — ну й добре, зайві нерви. Ти ж розумієш, що я людина досвідчена, вирішив той варіант, що ти вчасно відвіз, вдома не тримати.

А вони, мабуть, щось про це почули. Я ж усе приховувати цілком не міг, комусь зі стариків читав уривки зі справжньої версії, ось вони й хотіли мене на гарячому взяти. Стіну веранди простукували, зрозуміли, що в ній — порожнина. Там я валізу замурував, але з тим варіантом, що в них вже й так є. Ну ще, звісно, там старі фотографії були, альбоми часів Великої Вітчизняної, то вони і їх вилучили. Я зятеві сказав, що не треба ні до кого ходити, принижуватися, вимагати вибачень. Бог простить. Не хочу з нікчемними людьми сперечатися. Ну хто такий Горбачов? Дрібний лизоблюд зі Ставрополя. Все більше думаю про Сталіна — чи міг він, з його геніальним задумом збереження особистої влади заради перетворення СРСР на світового лідера, вчинити інакше? Досягти того ж результату не такою дорогою ціною? Чи були всі військові, яких він звинуватив у шпигунстві, шпигунами? Чи вони справді хотіли взяти владу не для тісних контактів з німцями, а саме — щоб зробити країну кращою? Можливо, вони розуміли, що він загрався у шпигунів? Можливо, навпаки, вони вже бачили велику війну на обрії, хотіли випередити Гітлера? Але для нього ж будь-яка причина втрати ним влади була одним і тим самим — зрадою. Він же сам усе вирішував. Щось не так — ти шпигун, ворог, а року з тридцять шостого, якраз, коли я вступив до Академії імені Фрунзе, будь-яке заперечення йому у будь-якому питанні вже могло бути фатальним. Ось боягуз Ворошилов усе зрозумів, і почав дрейфувати потихеньку чимдалі від влади. А Тухачевський — ні. Той ішов

напролом. Ми відчували це тоді. Ми обговорювали, що Тухачевський виріс у суперника для Сталіна. Я три роки був серед військових, на спецфакультеті, у мене ще були справжні викладачі. Я їм дуже вдячний. Микита Іванович Лянь-Кунь — жива легенда, справжній китаєць, ось хто був справжнім шпигуном, природженим. Микола Георгійович Корсун — бойовий генерал, і царський, і радянський. Вижив у Громадянську. Вижив у тридцять восьмому, ще й пішов добровольцем обороняти Кавказ від німців у сорок першому. Мало хто тоді зберіг себе в страшній м'ясорубці, кожен другий був оголошений шпигуном. Чи треба це було країні? Питання риторичне — ні, звичайно. У цей момент нас можна було окупувати за тиждень. Зрізали всю армійську верхівку, знищили керівництво. Я досі пам'ятаю, як нікому було вести заняття, як ночами зникали всесвітньо відомі військові вчені, які і стратегію, і тактику, і основи розвідки у нас вели. Як тепер зрозуміти, що було б з нашою армією в сорок першому, коли б не масові жертви серед командного складу... Взагалі, те, що сталося в тридцять дев'ятому, тепер не так розуміють. Я з початку вересня став міністром внутрішніх справ УРСР, буквально наступного дня після початку німецько-польської війни. Тепер усі цими протоколами Ріббентропа-Молотова козирають, можна подумати, тоді ніхто нічого не розумів. Сталін геніально домовився з німцями тоді, у тридцять дев'ятому. Ми вийшли з війни в Іспанії, а отримали половину Польщі, усю Прибалтику, два кращі шматки Румунії. Все мало на цьому скінчитися.

Я думаю, від початку задум Сталіна був у тому, щоб до Польщі не входити.

— Як не входити, якщо домовилися її поділити з Гітлером?

— А ось так, Альошо, усі ці історики не розуміють нічого сінько. Вони не були тоді біля Сталіна. А я був. Розумієш, що означав у ті часи нарком внутрішніх справ України? Думаю, він чекав, коли англо-французи почнуть війну з Німеччиною. Коли вони без бою здали Чехословаччину та Австрію, їх можна було зрозуміти — німецьке підчерев'я, до Першої світової територія, за яку традиційно боролися між собою Габсбурги з Гогенцоллернами, австрійські німці з пруськими німцями, це не було зоною ще чийось інтересів. Навіщо французам і британцям гинути в центрі Європи, без виходу до моря? Ще свіжа була пам'ять про те, що Прага й Будапешт — це Австро-Угорщина. Але Польща — це інше. Британці пам'ятають, якого ляпаса дістали після наполеонівських воєн від Олександра Першого. Наполеон же зламав Третій поділ Польщі, але підписання миру за ситуації, коли російські козаки стояли в Парижі, пройшло на російських умовах. Британці й французи мріяли «звільнити» Польщу на противагу нам. І це сталося у вісімнадцятому році. До речі, тоді могла постати і Україна, але заради сильної Польщі українське питання було розв'язане негативно, як, між іншим, і кавказьке. Договір про взаємодопомогу, підписаний поляками з Британією, повинен був діяти у тридцять дев'ятому. Не міг не діяти, інакше навіщо його так терміново

підписали? Як тільки Гітлер зажадав од Польщі «данцизький коридор» і розірвав пакт про ненапад, Чемберлен відреагував майже одразу і заявив про цілковиту підтримку Польщі від імені Англії та Франції. Сам — від імені двох країн! Шостого квітня тридцять дев'ятого підписали англо-польський договір про взаємодопомогу, а вже п'ятнадцятого травня французи підписали договір про те, що у разі нападу на Польщу негайно оголосять мобілізацію і у двотижневий термін вступлять у війну з Німеччиною. Вступили — і не зрушили війська з місця. Двадцять п'ятого серпня, коли всім було очевидно, що до вторгнення лишаються лічені дні, англійці підписують новий, секретний договір, про максимальну підтримку поляків. У нас чекали цього, чекали не так війни Німеччини й Польщі, як нападу на Німеччину французької армії, удару в спину німцям. Ми підписали протоколи з Ріббентропом, уже знаючи, що Франція вступає у війну. Ми чекали, що капіталісти знищать одне одного, як це було в Першу світову. Тоді ми б увійшли не до Польщі, а в Індію та Іран, не беручи участі в європейській війні. Гітлер підстрахувався, підписавши договір з СРСР. Він частково пожертвував східноєвропейськими країнами, щоб ми не заважали йому воювати з Англією. Він кинув рукавичку і чекав. Але чому англійці й французи обдурили Польщу, мені досі не ясно. Французи почали мобілізацію за тиждень до нападу німців на Польщу, «Лінія Зігфріда» у німців не була добудована, перевага в авіації у Франції була втричі, а після перекидання в перші дні вересня

англійських літаків на французькі аеродроми — майже вп'ятеро. Вони реально були готові перемагати. Вони пам'ятали свою ганьбу під Верденом і на Марні в Першу світову. За даними французів, у них було 76 дивізій проти 36 німецьких, за даними, які в Нюрнберзі озвучив німецький генерал-полковник Йодль — штабіст, розумник, справжній військовий геній, — у німців було всього 23 дивізії на французькому напрямі проти 110 французьких, після проведеної мобілізації. Французи провели невеликий демонстративний наступ в Саарі, взяли територію в кілька десятків кілометрів, і зупинилися. Німці не захищалися — нічим було. Вони просто організовано відійшли. І тут питання — Сталін щось знав? Чи прорахувався? Адже вийшло, що його обдурили. Він не помилився, його обдурили. Був великий розмін. Ми думали, що наш розмін Іспанії на Прибалтику — головний. А виявилось, що Гітлер про щось домовився з французами. Може, там теж був секретний протокол, який ще спливе? Чи домовився усно з Чемберленом ще в Мюнхені, і той пообіцяв йому віддати Польщу за те, що далі Гітлер піде на СРСР, а не на Францію?

Іван Олександрович кілька разів кашлянув, важко зітхнув, неначе йому забракло повітря, знову сперся на руку Дерев'якова, узяв палицю, встав з лавки та мовчки рушив парковою алеєю. Травневе сонце вже прогріло повітря, Дерев'якову було жарко в пальті, але він не хотів знімати верхній одяг, поки Серов цього не зробив першим.

— Розумієш, Олексію, французи не хотіли воювати. Вони тягнули з мобілізацією, хоча ще у квітні треба було починати. Артилерію вчасно не зняли з баз зберігання, не надали англійцям казарми заздалегідь, тому англійські дивізії почали прибувати тільки в жовтні, коли в Польщі вже все було вирішено. Кілька разів обдуривши поляків з датою розгортання військ, вони дозволили Гітлерові зняти із Західного фронту всю бронетехніку і направити її до Польщі. Коли вони вкотре відклали наступ із сімнадцятого на двадцять вересня, все стало зрозуміло. Ми не могли далі чекати. Пауза затягувалася і наша угода з Німеччиною могла бути фактично німцями порушена. У нас просто не залишалось часу. Німці, навіть не перекидаючи додаткових сил, легко вибили французів, які не чинили опору, із завойованих територій в Саарі й зупинили свій рух на Сході тільки тоді, коли наш новий посол у Німеччині повідомив їх про початок наступу Червоної армії на Польщу. Наш новий посол — звучить-то як. Після того як розгромили справжні емзеєсівські кадри часів Литвинова, пішли призначенці Молотова, який був бездарним секретарем парткому текстильного інституту. Ти розумієш, Олексію? Спочатку знімають у травні з посади наркома Максима Литвинова, а насправді єврея Меєра Валлаха, щоб нічого не заважало говорити з антисемітом Гітлером, а потім знищують нашу дипломатію. То хто був німецьким агентом? Цей посол Шкварцев навіть писати грамотно не міг. Його швидко замінили на чекіста Деканозова, коли Лаврентій забрав німецький напрям у «кам'яної

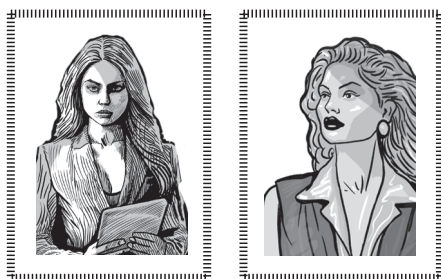
дупи» Молотова. Кличка в нього така була в Кремлі, напевно, Сталін придумав, не дивуйтеся. Так от. У поляків уже не було сили на опір Червоній армії. Ми відрізали їхні частини на сході в апендиксі між Полоцьком і Гродно, а на південному сході Польщі на прохання німецьких союзників нам вдалося частково завадити відступу польської армії до Угорщини й Румунії. Поляки здавалися тисячами без бою, розраховували на братерство по зброї часів царизму, знання російської мови, але їх відправляли до таборів, одразу, всіх. Виняток робився тільки для вихідців із Західної України та Західної Білорусії, їх змусили відпрацьовувати на будівництві інфраструктури на зайнятих територіях, до особливого розпорядження, і через кілька місяців майже всіх відпустили по домівках. До речі, Сталін помилився двічі. Перший раз — коли чекав зіткнення Німеччини з Францією в тридцять дев'ятому, другий — коли в травні сорокового чекав, що англійці зроблять усе для деблокування угруповання під Дюнкерком. Він був певен щодо великої війни на Заході. Але Гітлер, незрозуміло для нього, та й для мене, тоді дав їм час на евакуацію, і британці зараз же радісно кинули своїх французьких союзників, що зазнали краху. Вони драпали через Протоку на всіх підручних засобах — рибальських суднах, човнах. Думаю, якби їм попалися тоді в потрібній кількості рятувальні круги, вони б їх зв'язали й теж пливли б на них. Ганьба. Така історія! Така армія! І така втеча. Після катастрофи у Франції ми опинилися вічна-віч з ворогом і ось тоді вже стало ясно, що війна

неминуча. Франції не стало, Британія сховалася на островах. Ти був ще хлопчиком, ти не пам'ятаєш, як це було соромно, коли в тридцять дев'ятому-сороковому, і навіть у сорок першому, ми влаштували з німцями спільні паради, ми навіть тоді обміняли пів мільйона тонн нафтопродуктів на територію під Перемишлем, постачали їм зерно. Атож, ми сподівалися на сутичку Гітлера з Англією, але англійці перехитрили всіх. Черчилль, який після вступу Англії у війну повернувся до керівництва Адміралтейством, навіть сказав тоді, що Радянський Союз правильно робить, захищаючи білорусів та українців на колишніх польських землях. Підштовхнув нас уперед. Почекай, Альошо, не сідай, дивися — он медсестра біжить до нас, напевно, там у палату принесли попоїсти, і ліки вже час випити. Ходімо зі мною. Тільки про рукопис, будь ласка, взагалі ні слова. Вони мене слухають. Тут навіть медсестри на моєму поверсі на контору працюють. Ти ж поїси зі мною? Я скажу подати й тобі супу й картоплі. Вони непогано тут годують, тільки зовсім не солять їжу. А потім ще погуляємо після обіду.

РОЗДІЛ 2

6 липня 2025 року

Москва

Лягли спати в одному ліжку. Марина ніжно гладила Олександрі спину, допомагала заснути, розповідала про поїздки з чоловіком на Донбас перед великою війною.

— Ти знаєш, це як у фільмах американських, коли показують світ після ядерної війни. Порожні проспекти, кавказці на кабріолетах з автоматами, будинки без вікон, величезні рекламні щити, на яких якісь урки. Мій Петя взяв мене до себе на батьківщину, в Ровеньки, там вхід у шахту, мабуть, років сто тому побудований, і з-під землі виповзають чорні п'яні люди. Страшно. Я йому тоді сказала — невже ти ще чимось тут володієш? Навіщо тобі це все, продай, відчуєш себе щасливішим. Він каже, що я нічого не розумію, що справжні гроші ходять саме тут. Ось за ці

ЗМІСТ

ЧАСТИНА 3. ДНІ ПАДІННЯ	3
Розділ 1. Травень 1990 року Красногорськ	3
Розділ 2. 6 липня 2025 року Москва	13
Розділ 3. 6 липня 2025 року Санкт-Петербург	24
Розділ 4. 6 липня 2025 року Валдай	29
Розділ 5. 6 липня 2025 року Рим	36
Розділ 6. 6 липня 2025 року Валдай	40
Розділ 7. 11 вересня 1983 року Швейцарія	48
Розділ 8. 6 липня 2025 року Санкт-Петербург	56
Розділ 9. 6 липня 2025 року Ватикан	61
Розділ 10. 6 липня 2025 року Москва	68
Розділ 11. 1 травня 1990 року Ташкент	71
Розділ 12. 6 липня 2025 року Валдай	77
Розділ 13. 6 липня 2025 року Казань	81
Розділ 14. 6 липня 2025 року Кінгісепп — Еліста	85
Розділ 15. 11 вересня 1983 року Швейцарія	88

Розділ 16.	1 травня 1990 року Ташкент	95
Розділ 17.	7 липня 2025 року Валдай	101
Розділ 18.	7 липня 2025 року Рим	106
Розділ 19.	Травень 1990 року Красногорськ	110
Розділ 20.	7 липня 2025 року Якутськ	116
Розділ 21.	7 липня 2025 року Валдай	120
Розділ 22.	7 липня 2025 року Москва	124
Розділ 23.	7 липня 2024 року Таллінн	129
Розділ 24.	7 липня 2025 року Валдай	131
Розділ 25.	8 липня 2025 року Якутськ	136
Розділ 26.	7 липня 2025 року Валдай	141
Розділ 27.	7 липня 2025 року Казань	150

ЧАСТИНА 4. ДНІ КАТАСТРОФИ153

Розділ 1.	8 липня 2025 року Федеральна траса М-11 «Нева» Москва — Санкт-Петербург	153
Розділ 2.	9 липня 2025 року Москва	162
Розділ 3.	8 липня 2025 року Москва	166
Розділ 4.	8 липня 2025 року Москва	173

Розділ 5.	8 липня 2025 року Москва	177
Розділ 6.	10 липня 2025 року Москва	180
Розділ 7.	Травень 1990 року Красногорськ	189
Розділ 8.	10 липня 2025. Женева Монтре	196
Розділ 9.	10 липня 2025 року Якутськ	201
Розділ 10.	10 липня 2025 року Москва	208
Розділ 11.	10 липня 2025 року Женева	214
Розділ 12.	10 липня 2025 року Москва	219
Розділ 13.	10 липня 2025 року Казань	225
Розділ 14.	10 липня 2025 року Москва	229
Розділ 15.	Травень 1938 року Казань. Старо-татарська слобода	235
Розділ 16.	10 липня 2025 року Женева	238
Розділ 17.	5 лютого 1939 року Якутськ	244
Розділ 18.	10 липня 2025 року Женева	247
Розділ 19.	11 липня 2025 року Якутськ	251
Розділ 20.	11 липня 2025 року Москва	255
Розділ 21.	10 липня 2025 року	259
Розділ 22.	10 липня 2025 року Москва	264
Розділ 23.	10 липня 2025 року Москва	270

Розділ 24.	11 липня 2025 року Монтре	275
Розділ 25.	11 липня 2025 року Москва	280
Розділ 26.	11 липня 2025 року Якутськ	285
Розділ 27.	11 липня 2025 року Москва	288
Розділ 28.	11 липня 2024 року Москва	293
Розділ 29.	11 липня 2025 року Якутськ	300
Розділ 30.	11 липня 2025 року Москва	303
Розділ 31.	14 липня 2025 року Казань	311
Розділ 32.	14 липня 2024 року Якутськ	313
Розділ 33.	14 липня 2025 року Москва	315

ЧАСТИНА 5. ДНІ РОЗПЛАТИ 318

Розділ 1.	14 липня 2025 року Монтре	318
Розділ 2.	15 липня 2025 року Монтре	324
Розділ 3.	17 липня 2025 року Якутськ	326
Розділ 4.	17 липня 2025 року Москва — Валдай	329
Розділ 5.	16 липня 2025 року Філіппіни	340
Розділ 6.	16 липня 2025 року В'єтъян	344

Розділ 7.	16 липня 2025 року Московська область. Істра	349
Розділ 8.	17 липня 2025 року Москва	352
Розділ 9.	17 липня 2025 року Єкатеринбург	355
Розділ 10.	17 липня 2025 року Валдай	359
Розділ 11.	30 липня 2025 року Москва	362
Розділ 12.	30 липня 2025 року Париж	367
Розділ 13.	30 липня 2025 року Якутськ	372
Розділ 14.	30 липня 2025 року Казань	375
Розділ 15.	30 липня 2025 року. Мещерська земля. Касимов	379
Розділ 16.	30 липня 2024 року Москва	383
Розділ 17.	30 липня 2025 року Мещерська земля. Касимов	389
Розділ 18.	16 вересня 1983 року Париж	395
Розділ 19.	30 липня 2025 року Мещерська земля. Касимов	403
Розділ 20.	30 липня 2025 року Москва	411
Розділ 21.	17 апреля 1986 року Париж	415
Розділ 22.	31 липня 2025 року Мещерська земля. Касимов	420
Розділ 23.	31 липня 2025 року Париж	427
Розділ 24.	31 липня 2024 року Мещерська земля. Касимов	433
Розділ 25.	31 липня 2025 року Філіппіни	443

Розділ 26.	31 липня 2025 року	
	Москва	447

ЧАСТИНА 6. ДНІ ЛИХОЛІТТЯ 456

Розділ 1.	1 серпня 2025 року, ніч	
	Москва	456
Розділ 2.	Травень 2014 року	
	Москва	460
Розділ 3.	1 серпня 2025 року	
	Москва	466
Розділ 4.	1 серпня 2025 року	
	Москва	470
Розділ 5.	1 серпня 2025 року	
	Москва	474
Розділ 6.	1 серпня 2025 року	
	Мещерська земля. Касимов	477
Розділ 7.	1 серпня 2025 року	
	Москва	480
Розділ 8.	2 серпня 2025 року	
	Париж	485
Розділ 9.	24 серпня 2025 року	
	Москва	490
Розділ 10.	24 серпня 2024 року	
	Якутськ	495
Розділ 11.	24 серпня 2025 року	
	Москва	497
Розділ 12.	24 серпня 2025 року	
	Уфа	501
Розділ 13.	24 серпня 2025 року	
	Москва	503
Розділ 14.	24 серпня 2025 року	
	Еліста	506
Розділ 15.	24 серпня 2025	
	Москва	508

Розділ 16.	1989-2005 Париж. Бамако. Ниамей	513
Розділ 17.	24 серпня 2025 року Москва	517
Розділ 18.	1 серпня 2025 року Москва	522
Розділ 19.	24 серпня 2024 року Москва	527
Розділ 20.	15 серпня 2025 року Москва	531
Розділ 21.	1 серпня 2025 року Москва	535
Розділ 22.	24 серпня 2025 року Москва	539
Розділ 23.	15 серпня 2025 року Париж	543
Розділ 24.	15 липня 2025 року Москва	547
Розділ 25.	24 серпня 2025 року Москва	552
Розділ 26.	24 серпня 2025 року Москва	556
ЕПЛОГ.	Серпень 2035 року	561
